

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Danuta Silska

Sędziowie: SSO Marcin Miczke (spr.)

SSO Anna Kulczewska-Garcia

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2014 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi na zaniechanie komornika

w sprawie egzekucyjnej prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G.P. B.sygn. akt Km (...)

z wniosku wierzyciela Wyższej Szkoły (...) w P.

przeciwko dłużnikowi **T. C.**

na skutek zażalenia Zakładu (...)w W.Oddział w B.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 9 października 2013 r.

sygn. akt I Co 2113/13

postanawia

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nakazać Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w G.P. B.wydanie w sprawie egzekucyjnej Km (...)odrębnego postanowienia rozstrzygającego o żądaniu Zakładu (...)uiszczenia opłaty za udzielenie informacji niezbędnej do prowadzenia postępowania egzekucyjnego, zawartym w rachunku nr (...)z 23 lipca 2013 r. (k. 27 akt Km (...));

2. zasądzić od dłużnika na rzecz zakładu (...)Oddział w B.60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa radcowskiego.

3. Zasądzić od dłużnika na rzecz zakładu (...)Oddział w B.60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa radcowskiego w postępowaniu zażaleniowym.

SSO M. Miczke SSO D. Silska SSO A. Kulczewska - Garcia

UZASADNIENIE

Zakład (...)Oddział w B.w skardze z 19 sierpnia 2013 r. zakwestionował zaniechanie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G.P. B.w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. akt Km (...)z wniosku wierzyciela Wyższej Szkoły (...)w P.przeciwko dłużnikowi T. C., polegające na niewydaniu postanowienia o kosztach egzekucji na podstawie art. 770 k.p.c., uwzględniającego wszystkie wydatki, jakimi obciążono komornika na mocy wystawionego rachunku za

udzielenie informacji z konta ubezpieczonego i konta płatnika składek w sprawie dłużnika T. C.w kwocie 120,33 zł, zgodnie z art. 39 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

Skarżący wskazał, że na wniosek Komornika udzielił informacji z konta ubezpieczonego dłużnika i kont 3 płatników składek oraz na podstawie rachunku z 23 lipca 2013 r. obciążył Komornika opłatą w kwocie 120,33 zł (40,11 zł x 3) po udzieleniu informacji w myśl art. 2 ust. 9 u.k.s.e. Komornik zapłacił (...) jedynie kwotę 40,11 zł. Zdaniem skarżącego, Komornik nie wywiązał się z ustawowego obowiązku uiszczenia pełnej opłaty za udzieloną informację, a ponadto nie wydał postanowienia o ustaleniu kosztów egzekucji, w którym uwzględniłby wszystkie, ustawowe wydatki za udzielenie informacji zgodnie z art. 770 k.p.c. w zw. z art. 39 ust. 2 pkt 7 u.k.s.e.

Postanowieniem z 9 października 2013 r. sygn. akt I Co 2113/13 Sąd Rejonowy w Gnieźnie oddalił skargę. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zaskarżona czynność polegająca na ustaleniu należnej (...) opłaty za udzielenie informacji została dokonana prawidłowo i w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Sąd I instancji powołał art.40 i art.50 ust.3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki i Polityki Społecznej z 16 stycznia 2003 r. w sprawie wysokości opłaty pobieranej przez Zakład (...)za udzielenie informacji komornikom sądowych oraz trybu jej pobierania (Dz. U. 2003/8/95). Zdanie Sądu Rejonowego, z przepisów tych wynika, że za udzielenie wszystkich informacji zgromadzonych na koncie jednego ubezpieczonego (...)ma prawo pobrać jedną opłatę w wysokości 40,11 zł. W tej sprawie Komornik zwrócił się o udzielenie informacji zgromadzonych na koncie jednego ubezpieczonego. Wszystkie informacje, o które zwrócił się Komornik, (...) ma obowiązek gromadzić na koncie ubezpieczonego. Brak jest uzasadnienia dla uzależnienia krotności opłaty od ilości płatników ubezpieczonego, skoro komornik nie żądał informacji o danych zgromadzonych na koncie płatników, zaś informacji, których komornik się domagał (nazwy i adresu płatnika oraz numery NIP i REGON) (...)mógł udzielić w oparciu o dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego.

Zażalenie na to postanowienie wniósł (...) Oddział w B., zaskarżając je w całości oraz wnosząc o jego zmianę przez zobowiązanie Komornika do wydania postanowienia o kosztach postępowania z uwzględnieniem całości opłaty, jaką komornik został obciążony za udzielenie informacji w kwocie 120,33 zł i zasądzenie kosztów postępowania.

Skarżący powtórzył argumenty zawarte w skardze, a odnoszące się do obowiązku wydania przez komornika, w trybie art.770 k.p.c., postanowienia o ustaleniu kosztów, uwzględniającego wszystkie wydatki, jakimi obciążono komornika na mocy wystawionego rachunku za udzielenie informacji z konta ubezpieczonego i konta płatnika składek w sprawie dłużnika T. C.w kwocie 120,33 zł, zgodnie z art. 39 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Skarżący zarzucił, że obowiązek uiszczenia opłaty za udzielenie informacji powstał w toku postępowania egzekucyjnego, co sprawia, że koszt ten należy uznać za składnik kosztów postępowania egzekucyjnego. Koszty te powinny być ustalone przez organ prowadzący to postępowanie w odrębnym postanowieniu (art. 770 k.p.c.), które może być na ogólnych zasadach zaskarżone skargą na czynności komornika, podobnie jak zaniechanie wydania takiego postanowienia. Żalący podkreślił, że koszty postępowania egzekucyjnego mogą być ustalone wyłącznie w tym postępowaniu, w którym powstały, co wyklucza możliwość ich ustalenia w jakimkolwiek innym postępowaniu. Kwestia opłaty należnej (...) za udzielenie komornikowi określonych informacji powinna zatem podlegać rozpoznaniu w toku postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Okręgowego w Poznaniu (wyrok z 14 sierpnia 2012 r., XV Ca 734/12 i z 16 marca 2012 r., XV Ca 1492/11), właściwą drogą winno być złożenie skargi na czynności komornika sądowego w postaci postanowienia ustalającego wysokość kosztów postępowania egzekucyjnego, ewentualnie na zaniechanie komornika w tym zakresie, jeżeli takie orzeczenie nie zostało wydane, co skarżący uczynił. Skarżący obszernie odniósł się także do twierdzeń Sądu Rejonowego odnośnie wysokości należnej opłaty za udzielenie informacji, nie dzieląc poglądów wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Rację ma skarżący, że w niniejszej sprawie po stronie Komornika Sądowego zaktualizował się obowiązek wydania odrębnego postanowienia, rozstrzygającego w przedmiocie żądania (...), zawartego w rachunku nr (...)z 23 lipca 2013 r. (k. 27 akt Km (...)). W tymże dokumencie (...)określił wysokość kosztów udzielenia informacji niezbędnych do prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, o które Komornik wystąpił w trybie art. 50 ust. 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) w zw. z art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.). Skierowanie do Komornika wspomnianego rachunku z wyszczególnieniem konkretnej kwoty do zapłaty należy traktować jako wniosek o wypłatę żądanej sumy. Obowiązek uiszczenia opłaty za udzielenie informacji powstał w toku postępowania egzekucyjnego i w związku z jego zasadniczym celem, jakim jest przymusowe wyegzekwowanie należności od dłużnika. Opłata ta była celowa i niezbędna dla przeprowadzenia egzekucji, gdyż umożliwiała uzyskanie danych o płatniku składek dłużnika T. C.. Przesądza to, że stanowiła ona składnik kosztów postępowania egzekucyjnego. Jest to zgodne ze stanowiskiem doktryny, iż dla ustalenia wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego istotne znaczenie mają kryteria określone w art. 98 § 2 i 3 k.p.c. W skład kosztów postępowania egzekucyjnego wchodzi zatem: koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym, opłaty egzekucyjne i wydatki ponoszone w postępowaniu egzekucyjnym, a także koszty ponoszone przez wierzyciela w celu poszukiwania majątku dłużnika (por. D. Zawistowski [w:] H. Dolecki (red.), T. Wiśniewski (red.), H. Ciepła, D. Zawistowski, T. Żyżnowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Art. 730-1088, LEX 2011, komentarz do art. 770 k.p.c.). Do kategorii kosztów postępowania egzekucyjnego należy zatem w konsekwencji zaliczyć wydatki komornika sądowego w postaci kosztów uzyskania informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 39 ust. 2 pkt 7 u.k.s.e.), tj. również koszty opłat należnych (...) za udzielenie informacji z kont ubezpieczonych i płatników.

Przypomnieć należy, że w zakresie kosztów postępowania egzekucyjnego obowiązuje zasada ich unifikacji i koncentracji. Mogą one być ustalone wyłącznie w tym postępowaniu, w którym wynikły, co wyklucza możliwość ich ustalenia w jakimkolwiek innym postępowaniu (por. wyrok SN z 14 czerwca 1973 r., I CR 250/73, OSNC 1974/6/110). Analogiczne stanowisko utrzymało się w odniesieniu do możliwości dochodzenia kosztów postępowania rozpoznawczego w odrębnym postępowaniu (por. uchwała SN z 14 maja 1965 r., III CO 73/64, OSNC 1966/7-8/108; postanowienie SN z 9 kwietnia 1968 r., II CR 30/68, LEX nr 6308; uchwała SN z 10 lutego 1995 r., III CZP 8/95, OSNC 1995/6/88; wyrok SN z 21 września 2005 r., V CK 139/05, LEX nr 186929). Regułą jest zatem orzekanie o kosztach danego postępowania w tymże postępowaniu, w którym one powstały, w orzeczeniu kończącym sprawę.

Obowiązek rozstrzygnięcia o kosztach egzekucyjnych w postanowieniu kończącym postępowanie wywodzi się z odpowiednio stosowanych przepisów o procesie (art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W razie ukończenia postępowania egzekucyjnego obowiązek orzekania o jego kosztach wynika z art. 816 § 3 k.p.c. wobec zmiany tego przepisy ustawą z 16.09.2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. W sprawie I Km (...)Komornik postanowieniem z 18 września 2013 r. stwierdził zakończenie postępowania egzekucyjnego, ustalił jego koszty i obciążył nimi dłużnika. Odpisy postanowienia zostały doręczone wierzycielowi i dłużnikowi. Specyfika niniejszej sprawy polega na tym, że opłata za udzielenie informacji jest należna (...), tj. osobie nie będącej stroną postępowania egzekucyjnego. Żadne komplikacje w tym względzie nie zachodzą, gdy Komornik Sądowy uznaje całą dochodzoną przez (...)należność za zasadną. W takim wypadku winien uiścić opłatę za udzielenie informacji, zgodnie z rachunkiem, a następnie rozliczyć ten koszt w postanowieniu kończącym postępowanie. Jeżeli jednak, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, Komornik kwestionuje zasadność części żądanej przez (...) należności, wówczas winien dać temu wyraz w osobnym postanowieniu, które podlega doręczeniu stronom i (...). Tylko w ten sposób otwiera się bowiem dla (...)możliwość zakwestionowania wysokości opłaty należnej za udzielenie informacji. W zakresie tego wpadkowego postępowania, dotyczącego ustalenia wysokości opłaty, (...)staje się bowiem uczestnikiem postępowania, uprawnionym do wniesienia skargi na czynność komornika. W tej drodze może też podważać czynność komornika, polegającą na wydaniu postanowienia określającego wysokość opłaty, która podlega zwrotowi. Za postanowienie ustalające koszt opłaty za udzielenie informacji (w sytuacji, gdy z należnej opłaty

Komornik uznaje za zasadną jedynie część) nie można uznać postanowienia kończącego postępowanie w sprawie oraz orzekającego o kosztach egzekucji, ponieważ nie podlega ono doręczeniu (...), a jedynie stronom.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości dopuszczalność wydania przez komornika postanowienia częściowo ustalającego koszty, jeszcze przed wydaniem postanowienia kończącego postępowanie egzekucyjne. Może to dotyczyć np. kosztów danego etapu postępowania egzekucyjnego, bądź też wysokości niektórych spośród kosztów. Postanowienie w przedmiocie kosztów komornik może zatem wydać zawsze, gdy zachodzi taka potrzeba (por. m.in. uzasadnienie uchwał SN z 13 lipca 2011 r., III CZP 37/11, OSN 2012/3/32; z 29 grudnia 1995 r., III CZP 182/95, OSN 1996/6/76; z 26 stycznia 1998 r., III CZP 46/97, OSN 1998/6/93). Należy przyjąć, że możliwe jest wydanie takiego postanowienia także po wydaniu postanowienia o zakończeniu postępowania i rozliczeniu kosztów, bo zachodzi taka potrzeba. W realiach niniejszej sprawy, z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku (...) o wypłatę należności, której wysokość jest sporna, Komornik nie tylko ma uprawnienie, lecz ciąży na nim obowiązek wydania osobnego postanowienia, rozstrzygającego w przedmiocie wysokości opłaty.

Jeżeli Komornik nie dokonuje czynności egzekucyjnej, mimo obowiązku jej podjęcia w danym terminie, dopuszcza się zaniechania. Może ono dotyczyć zarówno czynności o charakterze ściśle wykonawczym, jak i o charakterze orzeczniczym. Nie budzi wątpliwości, że na komorniku z mocy art. 770 zd. 3 k.p.c. spoczywa obowiązek ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego (jeżeli jest organem prowadzącym to postępowanie), przy czym winien to uczynić w formie odrębnego postanowienia. Obowiązek ten aktualizuje się zawsze wtedy, gdy zachodzi konieczność rozstrzygnięcia o spornej wysokości opłaty za udzielenie informacji niezbędnych dla prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Wydanie przez komornika postanowienia o przyznaniu (...)opłaty w oznaczonej wysokości jest bowiem konieczne dla realizacji przez (...) wynikającego z art. 50 ust. 10 u.s.u.s. uprawnienia do uzyskania opłaty za udzielenie informacji niezbędnych do prowadzenia tego postępowania. Komornik po otrzymaniu rachunku z (...)zawierającego żądanie zapłaty określonej należności nie powinien zatem poprzestać na zapłacie jedynie części należności, lecz – jeżeli kwestionuje wysokość należności – powinien odnieść się do tej kwestii w przewidzianej prawem formie.

W świetle powyższego rację ma żalący, że w sprawie Km (...)Komornik dopuścił się zaniechania dokonania czynności w rozumieniu art. 767 § 1 zd. 2 k.p.c., polegającego na tym, że nie wydał postanowienia w przedmiocie wniosku (...) z 23 lipca 2013 r. o przyznanie opłaty za udzielenie informacji niezbędnej do prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Mimo jednoznacznie sformułowanej skargi, Sąd Rejonowy nie rozpoznał jej zgodnie z wolą skarżącego (jako skargi na zaniechanie wydania postanowienia), ale oceniał wysokość należnej opłaty. Ocena ta była przedwczesna.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nakazał Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w G.P. B.wydanie w sprawie egzekucyjnej Km (...)odrębnego postanowienia rozstrzygającego o żądaniu Zakładu (...)uiszczenia opłaty za udzielenie informacji niezbędnej do prowadzenia postępowania egzekucyjnego, zawartym w rachunku nr (...)z 23 lipca 2013 r. (k. 27 akt Km 431/13). W konsekwencji Komornik powinien w postanowieniu ustalić wysokość kosztów należnych (...). Dopiero ustalenie tych kosztów otworzy drogę do ewentualnego kwestionowania ich wysokości w drodze skargi na czynność komornika. Przesądzenie o wysokości należnej opłaty na obecnym etapie postępowania jest przedwczesne.

Kosztami postępowania skargowego w kwocie 60 zł zastępstwa radcowskiego skarżącego obciążono dłużnika na podstawie art.98 § 3 i art.99 w zw. z art.13§ 2 kpc i § 10 ust.1 pkt 7 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Podobnie kosztami postępowania zażaleniowego w zakresie 60 zł wynagrodzenia radcy prawnego skarżącego obciążono dłużnika na podstawie art.98 § 3 i art.99 oraz art.397 § 2 i art.391 § 1 kpc w zw. z art.13§ 2 kpc § 10 ust.1 pkt 7 § 12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 r.

SSO M. Miczke SSO D. Silska SSO A. Kulczewska - Garcia